

دفترچه سوالات میکرو طبقه بندی شده

پایه دوازدهم
ویژه امتحانات نوبت اول

۱ - معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

الف

تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته

۲ - در عبارت «یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده» منظور از «مکاشفت» چیست؟ و در اصطلاح عرفانی به چه معناست؟

۳ - هر یک از واژه‌های مشخص شده را در هر یک از عبارت‌های زیر معنا کنید.

الف

یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود.

۴ - املاي درست هر واژه را از داخل کمانک انتخاب نمایید.

الف

همه از (بهر - بحر) تو سرگشته و فرمانبردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

۵ - با توجه به ابیات زیر به سؤالات پاسخ دهید.

قسیم جسیم نسیم وسیم

«شفیع مطاع نَبی کریم

حسنت جمیع خصاله صلوا علیه و آله

بلغ العلی بکماله کشف الدجی بجماله

چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان»

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان؟

الف

معادل معنایی واژه‌های «صاحب‌جمال و تاریکی» را بیابید.

ب

آرایه‌های بیت اول و سوم را بیابید.

۶ - املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

واصفان حلیه جمالش به تحیر (منسوب / منسوب)

۷ - واژه «هم‌آوا» را در عبارت زیر بیابید و مترادف آن را بنویسید.

«مَتَّ خدای را عَزَّ و جَلَّ که طاعتش موجب قربت است.»

۸ - املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

تو حکیمی، تو عظیمی، تو کریمی، تو رحیمی تو نمایندهٔ فضلی تو سزاوار (ثنایی / سنایی)

۹ - در کدام یک از گزینه‌های زیر غلط املاي وجود دارد؟ درست آن را بنویسید.

الف) عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف و واصفان حلیهٔ جمالش به تحیر منسوب.

ب) سرور کاینات و مفخر موجودات و رحمت عالمیان و سفوت آدمیان و تبتمة دور زمان.

۱۰ - در هر یک از ابیات زیر، نوع حذف فعل (قرینهٔ لفظی / معنایی) را مشخص کنید.

الف

کرم بین و لطف خداوندگار گنه بنده کرده است و او شرمسار

۱۱ - مفهوم هر یک از کنایه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری

۱۲ - در عبارت «چون برسیدم بوی گلیم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت»:

الف

جملهٔ «پایه» یا «هسته» را مشخص کنید.

ب

نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب، بنویسید.

- ۱۳ - در متن زیر، دو ترکیب اضافی و یک ترکیب وصفی بیابید.
«مَتّ خدای را عَزّ و جَلّ که طاعتش موجب قربت است و به شکر اندرش مزید نعمت. هر نفسی که فرو می‌رود، ممدّ حیات است و چون برمی‌آید، مفرّح ذات.»
- ۱۴ - در کدام گزینه حذف فعل وجود دارد؟ نوع قرینه آن را مشخص کنید.
الف) از دست و زبان که برآید
ب) بگفت آن جا به صنعت در چه کوشند؟
ج) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز
د) بگفت آنده خرنده و جان فروشند
ه) کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

۱۵ - بیت زیر چند جمله دارد؟

ملکا، ذکر تو گویم که تو پاکی و خدایی
نروم جز به همان ره که توام راه نمایی

۱۶ - نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را در بیت زیر بنویسید.

همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار
شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبری

۱۷ - نقش تمامی کلمات را در مصراع زیر، تشخیص دهید.

«لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید»

۱۸ - در هر کدام از موارد زیر نقش واژه مشخص شده را از بین گزینه‌ها انتخاب کنید.

الف) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید (قید - نهاد - صفت)
ب) کرم بین و لطف خداوندگار / گنه بنده کرده‌ست و او شرمسار (معتوف - مضاف‌الیه - مسند)
ج) گر بشکنم این عهد، غرامت بکشم (مفعول - متمم - نهاد)

۱۹ - با توجه به ابیات زیر به سوال پاسخ دهید.

«کرم بین و لطف خداوندگار
گر کسی وصف او ز من پرسد
عاشقان کشتگان معشوق‌اند
بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز؟
بر نیاید ز کشتگان آواز»

الف

هسته گروه اسمی را در عبارت «کشتگان معشوق» بیابید.

ب

نمونه‌ای از حذف را در بیت مقابل بیابید و نوع آن را بنویسید.

«کرم بین و لطف خداوندگار
گنه بنده کرده است و او شرمسار

۲۰ - در هر یک از ابیات و عبارات زیر حذف به قرینه «لفظی» یا «معنوی» را مشخص کنید.

الف

هر دو گون آهو، گیا خوردند و آب
زین یکی سرگین شد و زان مشک ناب

ب

نام من شر است و نام تو خیر، پس من اگر مناسب نام خود بدی کردم تو نیز مناسب نام خود خوبی کن.

پ

نگاه نیما آرام و حرکاتش و زندگی‌اش بی‌تلاطم بود و خیالش تخت.

ت

هر دو نی خوردند از یک آبخور
این یکی خالی و آن پر از شکر

۲۱ - در هر یک از موارد زیر، با توجه به بخش‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

الف

فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را گفته تا بنات نبات بپرورد.

۲۲ - با توجه به عبارت زیر به سوالات پاسخ دهید.

«فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد.»

الف

یک مورد اضافه تشبیهی در متن بیابید.

ب

کدام واژه، استعاره است؟ مفهوم آن چیست؟

۲۳ - در عبارت زیر چند «اضافه تشبیهی» وجود دارد؟

«فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد و دایه‌ی ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. درختان را به خلعت نوروزی قبای سبز ورق در بر گرفته و اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده.»

۲۴ - قسمت مشخص شده در هر عبارت بیانگر کدام آرایه ادبی است؟

الف

به خاطر داشتیم که چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه‌ی اصحاب را.

۲۵ - با توجه به قسمت‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

الف) گفت: می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی گفت: ای بیهوده گو، حرف کم و بسیار نیست
ب) چه غم دیوار آمت را که دارد چون تو پشتیبان؟ چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیبان؟
ج) فراش باد صبا را گفته تا فرش زمردین بگسترد.

د) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز

۲۶ - آرایه موجود در هر بیت را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

الف) ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری (حسن تعلیل - مجاز)
ب) همه غیبی تو بدانی همه عیبی تو بپوشی همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی (تضاد - متناقض نما)

۲۷ - مفهوم کلی مصراع دوم بیت زیر با کدام گزینه مناسب دارد؟

«هیچ نقاش نمی‌بیند که نقشی بر کند
الف) ما عَبْدَناکَ حَقَّ عِبَادَتِکَ.
ب) ما عَرَفَناکَ حَقَّ مَعْرِفَتِکَ.

۲۸ - مفهوم مشترک بیت‌های زیر را بنویسید.

الف) عاشقان کشتگان معشوق‌اند بر نیاید ز کشتگان آواز

ب) این مدعیان در طلبش بی‌خبران‌اند کان را که خبر شد، خبری باز نیامد

۲۹ - کدام گزینه با بیت «ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد» ارتباط معنایی دارد؟

الف - آن که شد هم بی‌خبر هم بی‌اثر / از میان جمله او دارد خبر

ب - سحر با باد می‌گفتم حدیث آرزومندی / خطاب آمد که واثق شو به الطاف خداوندی

۳۰ - کدام بیت با عبارت «واصفان حلیه جمالش به تحیر منسوب که ما عرفناک حَقَّ معرفتِکَ» ارتباط مفهومی دارد؟

الف) نتوان وصف تو گفتن که تو در فهم ننگی نتوان شبه تو گفتن که تو در وهم نیایی
ب) همه عیبی تو بپوشی، همه غیبی تو بدانی همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی

۳۱ - جمله «پرده ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد»، با کدام بخش از بیت زیر ارتباط مفهومی دارد؟

همه غیبی تو بدانی، همه عیبی تو بپوشی همه بیشی تو بکاهی، همه کمی تو فزایی

۴

۳

۲

۱

۳۲ - با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«هیچ نقاش نمی‌بیند که نقشی بر کشد وان که دید، از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای»

الف) مصراع اول با کدام عبارت ارتباط بیشتری دارد؟

۱) ما عَبْدَناکَ حَقَّ عِبَادَتِکَ (۲) ما عرفناک حَقَّ معرفتِکَ

ب) مصراع دوم با کدام بیت قرابت مفهومی دارد؟

۱) ای مرغ سحر! عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

۲) این مدعیان در طلبش بی‌خبران‌اند کان را که خبر شد، خبری باز نیامد

۳۳ - مفهوم مشترک موارد زیر را بنویسید.

- واصفان حلیهٔ جمالش به تحیر منسوب که «ما عَرَفْنَاكَ حَقَّ مَعْرِفَتِكَ»

- هیچ نقاش نمی‌بیند که نقشی برکشد و آن که دید، از حیرتش کلک از بنان افکنده‌ای

۳۴ - در نوشتهٔ زیر، منظور از «به طریق انبساط» چیست؟

«یکی از یاران به طریق انبساط گفت: از این بوستان که بودی، ما را چه تحفه کرامت کردی؟»

۳۵ - معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود.

۳۶ - معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

پردهٔ ناموس بندگان به گناه فاحش ندرد و وظیفهٔ روزی به خطای مُنکر نبرد.

۳۷ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

عصارهٔ تاکی به قدرت او شاهد فایق شده.

۳۸ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.

۳۹ - معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) بچه‌ها هم از دست آن ذله شده بودند.

ب) پر اندیشه شد جان کاووس کی

ج) خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.

د) بفکن ز پی این اساس تزویر

ه) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

و) هنگام چریغ آفتاب در کنار فئات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.

ز) محتاج به تذکار نیست که ایشان در خوراک هم سر سوزنی قصور را جایز نمی‌شمردند.

ح) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست

۴۰ - معنی و مفهوم عبارت‌های زیر را به نثر روان بنویسید.

عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف که: ما عبدناک حَقَّ عِبَادَتِک.

یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بحر مکاشفت مستغرق شده.

۴۱ - مفهوم کلی مصراع‌های مشخص‌شده را بنویسید.

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند

تا تو نانی به کف آرتی و به غفلت نخوری

چه غم دیوار امت را که دارد چون تو پشتیبان

چه باک از موج بحر آن را که باشد نوح کشتیان؟

گر کسی وصف او ز من پرسد

بی‌دل از بی‌نشان چه گوید باز؟

۱ - معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

گفت: «والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

۲ - معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

گر بدین حال تو را محتسب اندر بازار ببند، بگیرد و حد زند.

از بهر تو صدبار ملامت بکشم
گر بشکنم این عهد، گرامت بکشم

۳ - معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.

الف

مست گفت: «ای دوست، این پیراهن است افسار نیست»

ب

گفت: «نزدیک است والی را سرای، آن جا شویم»

پ

در حق ما، هر چه گوید جای هیچ اکراه نیست

۴ - کدام واژه نادرست معنا شده است؟

الف) اشتیاق: کشش روح انسان خداجو در راه شناخت پروردگار و ادراک حقیقت هستی.

ب) حکیم: دانا به همه چیز؛ بدین معنا که همه کارهای خداوند از روی دلیل و برهان است و کار بیهوده انجام نمی‌دهد.

ج) داروغه: مأمور حکومتی شهر که کار او نظارت بر اجرای احکام دین و رسیدگی به اجرای احکام شرعی بود.

۵ - معانی فعل «شد» را در سروده زیر بررسی کنید.

زاهد خلوت‌نشین دوش به میخانه شد
از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد

آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت
چهره خندان شمع آفت پروانه شد

۶ - املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

چو عاجز گشت خسرو در جوابش
نیامد بیش پرسیدن (ثوابش / صوابش)

۷ - در میان گروه کلمات زیر چند نادرستی املايي دیده می‌شود؟ تصحیح کنید.

«معمور و محتسب - سرای والی - داروغه و نگهبان - غرامت و توان - ننگ و آر - حد و مجازات - واعظ و نصیحت‌گو - تزویر و دورویی - منظر نذر»

۸ - غلط‌های املايي به کاررفته در ترکیب‌های زیر را بیابید و اصلاح کنید.

الف

منذر نظر:

ب

قریق بحر خدا:

۹ - کاربرد معنایی فعل «نیست»، در کدام مصراع، اسنادی و در کدام مصراع، غیراسنادی است؟

«زاهد ظاهرپرست از حال ما آگاه نیست
در حق ما هرچه گوید جای هیچ اکراه نیست»

۱۰ - در بیت زیر، چند «مفعول» وجود دارد؟

«بگفت: آنجا به صنعت در چه کوشند؟
بگفت: انده خرنده و جان فروشند»

۱۱ - در بیت زیر، فعل‌های مشخص شده را از نظر کاربرد معنایی بررسی کنید.

«گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم
گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

۱۲ - با توجه به بیت‌های زیر، درستی یا نادرستی موارد داده‌شده را تعیین کنید.

«گفت: نزدیک است والی را سرای، آن‌جا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟»

گفت: تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست»

☐ درست ☐ نادرست

(الف) در بیت اول، فعل «شویم»، اسنادی و فعل «نیست»، غیراسنادی است.

☐ درست ☐ نادرست

(ب) در بیت دوم، «خوابگاه مردم»، یک ترکیب اضافی و «مردم بدکار» یک ترکیب وصفی است.

۱۳ - ترکیب‌های اضافی بیت زیر را مشخص کنید.

«گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی»

۱۴ - نقش دستوری تمامی واژه‌های مصراع زیر را بنویسید.

«گفت: مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست.»

۱۵ - درباره کاربرد «را» در مصراع‌های زیر توضیح دهید.

الف

گفت: می‌باید تو را تا خانه قاضی برم.

ب

گفت: تا داروغه را گوییم در مسجد بخواب.

پ

گفت: باید حد زند هشیارمردم مست را.

۱۶ - با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«با محتسبم عیب مگویند که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است.»

الف

نقش دستوری بخش‌های مشخص‌شده را بنویسید.

ب

کدام واژه ایهام دارد؟

پ

نقش دستوری واژه «مدام» را بنویسید.

۱۷ - کاربرد معنایی «شد» را در هر یک از ابیات زیر، بررسی کنید.

الف

یقین، مرد را دیده بیننده کرد شد و تکیه بر آفریننده کرد

ب

ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد

پ

بگفت: از دل شدی عاشق بدین سان؟ بگفت: از دل تو می‌گویی، من از جان

ت

این مدعیان در طلبش بی‌خبرانند کان را که خبر شد، خبری باز نیامد

ث

گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی‌خود شدی» گفت: «ای بیهوده گو حرف کم و بسیار نیست!»

ج

خرامان بشد سوی آب روان چنان چون شده باز جوید روان

۱۸ - در هر یک از موارد زیر نقش هسته گروه‌های اسمی مشخص‌شده را بنویسید.

الف

دست از مس وجود چون مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی

ب

گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم گفت والی از کجا در خانه خمار نیست؟

پ

گفت: تا داروغه را گوییم، در مسجد بخواب گفت مسجد خوابگاه مردم بدکار نیست

ت

گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان گفت کار شرع، کار درهم و دینار نیست

۱۹ - در بیت زیر، معنای مجازی واژه «خاک» چیست؟

«بگفتا: دل ز مهرش کی کنی پاک؟ بگفت: آن گه که باشم خفته در خاک»

۲۰ - همه تشبیه‌های به کاررفته در ابیات زیر را بنویسید.

الف

دست از مس وجود چو مردان ره بشوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی

ب

گر نور عشق حق به دل و جانت اوفتد بالله کز آفتاب فلک خوب‌تر شوی

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۲۱ - هر یک از ابیات ستون اول، متناسب با کدام آرایه، در ستون دوم است؟ (یک مورد اضافی است.)

ستون اول	ستون دوم
الف) بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود / در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی	(۱) ایهام
ب) گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان / گفت: کار شرع، کار درهم و دینار نیست	(۲) متناقض‌نما
ج) با محتسبم عیب مگویند که او نیز / پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است	(۳) مجاز
	(۴) تضاد

۲۲ - مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.

الف) «یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی»

ب) «بنیاد هستی تو چو زیر و زبر شود در دل مدار هیچ که زیر و زبر شوی»

۲۳ - مفهوم هر یک از ابیات قسمت «الف» به کدام یک از ابیات قسمت «ب» نزدیک‌تر است؟ مشخص کنید.

الف	ب
(۱) گفت: باید حد زند هشیار مردم مست را گفت هشیاری بیار، اینجا کسی هشیار نیست	الف) تن آدمی شریف است به جان آدمیت نه همین لباس زیباست نشان آدمیت
(۲) گفت: آگه میستی کز سر افتادت کلاه گفت در سر عقل باید بی کلاهی عار نیست	ب) واعظان کاین جلوه در محراب و منبر می‌کنند چون به خلوت می‌روند آن کار دیگر می‌کنند
(۳) گفت: نزدیک است والی را سرای آن جا شویم گفت والی از کجا در خانه <u>خمار</u> نیست	پ) گر حکم شود که مست گیرند در شهر آن چه هست گیرند

۲۴ - در بیت زیر، شاعر به کدام پدیده اجتماعی اشاره دارد؟

«گفت دیناری بده پنهان و خود را وارهان گفت کار شرع کار درهم و دینار نیست»

۲۵ - مصراع دوم بیت زیر، بر چه موضوعی تأکید دارد؟

گفت: «می بسیار خوردی، زان چنین بی خود شدی گفت: ای بیهوده‌گو، حرف کم و بسیار نیست»

۲۶ - بیت «گفت: باید حد زند هشیارمردم، مست را / گفت: هشیاری بیار، این جا کسی هشیار نیست» بیانگر چه مفهومی است؟

۲۷ - با توجه به ابیات زیر به سؤالات زیر پاسخ دهید.

بگفتا دل ز مهرش کی کنی پاک؟
بگفت او آن من شد زو مکن یاد
الف) مفهوم کنایی مصراع دوم بیت اول چیست؟
ب) کدام پرسش انکاری است و مفهوم آن چیست؟

۲۸ - شعر «مست و هشیار» از کیست و چه قالبی دارد؟

۲۹ - مصراع دیگر هریک از بیت‌های زیر را بنویسید.

الف

شاهد نیاز نیست که در محضر آورند

ب

یک دم غریق بحر خدا شو گمان مبر

۳۰ - از شعر «مکتب حقایق» بیتی بنویسید که کلمه «کیما» در آن به کار رفته است.

۳۱ - ابیات زیر را کامل کنید.

آن گه رسی به خویش که بی‌خواب و خور شوی
بالله کز آفتاب فلک خوب‌تر شوی
کز آب هفت بحر به یک موی تر شوی
در راه ذوالجلال چو بی‌پا و سر شوی

۳۲ - ابیات و عبارات زیر را به نثر ساده و روان بنویسید.

الف

گفت: «کار شرع، کار درهم و دینار نیست»

۳۳ - متن درس «مست و هشیار» از نظر شیوه بیان (جد - طنز) با این سروده حافظ چه وجه اشتراکی دارد؟
«با محتسبم عیب مگویند که او نیز پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است»

۳۴ - ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بازنویسی کنید.

الف) همه درگاه تو جویم، همه از فضل تو پویم (۵/نمره)
ب) چون به درخت گل رسم، دامنی پر کنم هدیه اصحاب را. (۵/نمره)
ج) لب و دندان سنایی همه توحید تو گوید مگر از آتش دوزخ بودش روی رهایی (۵/نمره)
د) گفت: نزدیک است والی را سرای، آنجا شویم گفت: والی از کجا در خانه خمار نیست؟ (۵/نمره)
ه) اطفال شاخ را به قدوم موسم ربیع کلاه شکوفه بر سر نهاده. (۷۵/نمره)
و) آنگه از این معامله باز آمد. (۲۵/نمره)
ز) وجه خدا اگر شودت منظر نظر زین پس شکی نماند که صاحب‌نظر شوی (۵/نمره)
ح) عاکفان کعبه جلالش به تقصیر عبادت معترف. (۵/نمره)

۳۵ - معنی ابیات زیر را بنویسید.

الف

گر نور عشق حق به دل و جان او افتد

ب

بنیاد هستی تو چو زیر و زیر شود در دل مدار هیچ که زیر و زیر شوی

۳۶ - نقش دستوری ضمائر مشخص شده را بنویسید.

الف) با محتسبم عیب مگوید که او نیز
ب) بعد از این وادی حیرت آیدت
پیوسته چو ما در طلب عیش مدام است
کار دائم درد و حسرت آیدت

۳۷ - با توجه به بیت زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«از پای تا سرت همه نور خدا شود در راه ذوالجلال چو بی پا و سر شوی»

الف در قسمت‌های مشخص شده کدام آرایه ادبی به کار رفته است؟

ب مفهوم کلی بیت را بنویسید.

پ «چو» در مصراع دوم، حرف اضافه است یا حرف ربط؟

۳۸ - مفهوم هر کدام از موارد زیر را بنویسید.

الف) از دست و زبان که برآید
ب) گفت: آگه نیستی کز سر درافتاد کلاه
ج) ای بی‌خبر بکوش که صاحب خبر شوی
کز عهده شکرش به درآید؟
گفت: در سر عقل باید، بی‌کلاهی عار نیست
تا راهرو نباشی، کی راهبر شوی؟

۳۹ - بیت زیر چند مفعول دارد؟

«گفت: دیناری بده پنهان و خود را وارهان
گفت: کار شرع، کار درهم و دینار نیست»

۱ - واژه «همت» در هریک از ابیات زیر به چه معناست؟

- الف) «همت» اگر سلسله‌جنبان شود / مور تواند که سلیمان شود
ب) «همت» از باد سحر می‌طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است

۲ - معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف مسلک مرغ گرفتار قفس هم‌چو من است.

۳ - در ابیات زیر کدام کلمات معادل معنایی یکدیگرند؟

- دردناک است که در دام شغال افتد شیر / یا که محتاج فرومایه شود مرد کریم
زین بی‌خردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند

۴ - معنی واژگان مشخص شده زیر را بنویسید.

۱) ز اشک ویران گنجش آن خانه که بیت‌الحرزن است

۲) همت اگر سلسله‌جنبان شود مور تواند که سلیمان شود

۵ - در بیت «با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت»، واژه‌ای وجود دارد که در یکی از گزینه‌های زیر معنای آن ذکر شده است؛ آن واژه و معنای آن را مشخص کنید.

- الف) ز بهر بزرگان ایران زمین / بر آرامش این رنج کردن گزین
ب) نپندارم که هجران گذارد / که از وصل تو دلتنگی شود شاد

۶ - در بیت «آن کسی را که در این مُلک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است»، واژه‌ای وجود دارد که مترادف (هم‌معنای) آن در یکی از ابیات زیر نیز آمده است، واژه مورد نظر و هم‌معنای آن را مشخص کنید.

- الف) اسم اعظم بکند کار خود ای دل خوش باش / که به تلبیس و حیل دیو مسلمان نشود
ب) آسمان بار امانت نتواست کشید / قرعه کار به نام من دیوانه زدند

۷ - واژه‌های مشخص شده را معنی کنید.

الف

- جامه ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ب

انصاف و عدل داشت موافق بسی ولی / چون فرخی، موافق ثابت‌قدم نداشت

۸ - معنی لغات مشخص شده را بنویسید.

الف

خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد

۹ - در گروه کلمات زیر نادرستی(های) املائی را بیابید و تصحیح کنید.

«بهر وطن - مسلک و روش - باد سحر - طُرف چمن - اجانب و بیگانگان - بیت‌الحرزن - قرقه به خون - اهریمن و شیطان - طایر قدس - چاه زرخدان»

۱۰ - املائی درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) تا درد و ورم فرو نشیند / کافور بر آن (ضماد - ظماد) کردند

ب) او (اهدات - احداث) یک خاکریز دوجداره را تنها راه حل می‌دانست.

۱۱ - نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

ما را فراغتی است که حمشید جم نداشت

۱۲ - نقش ضمیر متصل در ابیات زیر چیست؟

(الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل‌بند

(ب) خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است

۱۳ - در بیت «همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد / خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است» کدام واژه‌ها نقش دستوری یکسان دارند؟

۱۴ - در هریک از ابیات زیر، نوع حذف (لفظی / معنایی) را مشخص کنید.

(الف) گفت نزدیک است والی را سرای آنجا شویم / گفت والی از کجا در خانه خمار نیست

(ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن / بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

۱۵ - هر کدام از ابیات زیر چند جمله دارد؟

(الف) فکری ای هم‌وطنان در ره آزادی خویش / بنمایید که هرکس نکند مثل من است

(ب) همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

۱۶ - نقش دستوری واژه مشخص شده را از داخل کمانک انتخاب کنید.

(الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست (نهاد - متمم)

(ب) ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (مفعول - متمم)

۱۷ - کدامیک از ترکیب‌های مشخص شده، استعاره است؟ مفهوم آن را بنویسید.

«ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس هم چو من است»

۱۸ - در هر یک از موارد زیر، با توجه به بخش‌های مشخص شده، کدام آرایه ادبی دیده می‌شود؟

الف

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

۱۹ - کدامیک از ترکیب‌ها و واژه‌های مشخص شده، مفهوم مجازی دارند؟ دلایل خود را بنویسید.

الف

ناله مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس، هم‌چو من است

ب

نشاط غربت از دل کی برد حب وطن بیرون / به تخت مصرم اما جای در بیت‌ال‌حزن دارم

پ

در بیت‌ال‌احزان درآمد و نالید؛ چنانچه هر پرنده بر بالای سر یعقوب بود، بنالید. (قصص الانبیا)

۲۰ - با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

الف

درباره تلمیح به کاررفته در بیت اول توضیح دهید.

ب

مصراع‌های مشخص شده را با توجه به آرایه «کنایه» بررسی کنید.

۲۱ - آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملتی که مردم صاحب‌قلم نداشت (تشبیه - استعاره)

۲۲ - آرایه درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف

خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است (متناقض‌نما - تضاد)

۲۳ - بیت زیر به چه موضوعی تلمیح دارد؟

«خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران کنش، آن خانه که بیت‌ال‌حزن است»

۲۴ - آرایه متناسب با هریک از ابیات زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

الف

با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است

ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (استعاره - تلمیح)

۲۵ - آرایه‌های ادبی هر یک از ابیات زیر را بنویسید.

الف) همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد

خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است

ب) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن

بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

۲۶ - مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متفاوت است؟

۱) بی سر و پا گدای آن جا را

سر ز ملک جهان گران بینی

۲) گر بر درت مجال گدایی بود مرا

حاشا که التفات به ملک جهان کنم

۳) خسروان قبله حاجات جهانند ولی

سبیش بندگی حضرت درویشان است

۴) سلطنت را چه تفاخر که متاعی ست قلیل

حبّذا (= خوشا) مملکت فقر که ملکی است کثیر

۲۷ - مفهوم کدام بیت با سایر ابیات متناسب نیست؟

۱) همت اگر سلسله جنبان شود

مور تواند که سلیمان شود

۲) مور را ملک سلیمان در نمی‌آید به چشم

تا جهان را همت دریا دلش شد میزبان

۳) عاقبت دست بدان سرو بلندش برسد

هر که را در طلبت همت او قاصر نیست

۴) همت هست رسا دستم اگر کوتاه است

ناتوان مورم و تا ملک سلیمان رفتم

۲۸ - مفهوم کدام گزینه با بیت «با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت» مشترک است؟

۱) در شاهراه جاه و بزرگی خطر بسی است

آن به کز این گریوه (= گردنه) سبک‌بار بگذری

۲) خبر ده به درویش سلطان‌پرست

که سلطان ز درویش مسکین‌تر است

۳) مقام عیش میسر نمی‌شود بی‌رنج

بلی به حکم بلا بسته‌اند عهد آلت

۴) چه آزادند درویشان ز آسیب گران‌باری

چه محتاج‌اند سلطانان به اسباب جهان‌بانی

۲۹ - مفهوم بیت «در دفتر زمانه فتد نامش از قلم / هر ملّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت» به کدام بیت زیر نزدیک است؟

۱) مردم پرورده به جان پرورند

گر هنری در طرفی بنگرند

۲) خاک زمین جز به هنر پاک نیست

وین هنر امروز در این خاک نیست

۳) گر هنری سر ز میان بر زند

بی‌هنری دست بدان در زند

۴) کار هنرمند به جان آورند

تا هنرش را به زبان آورند

۳۰ - کدام بیت به مفهوم «بیگانه‌ستیزی» اشاره ندارد؟

۱) شده است خانهٔ کیخسرو آشیانهٔ جغد

من خرابه‌نشین دلخوشم وطن دارم

۲) خانه‌ای کو شود از دست اجانب آباد

ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌الحنن است

۳) «فرخی» آه از آن قوم که در کشور خویش

دوست با دشمن و بیگانه‌نوازند همه

۴) نوشی که ز بیگانه رسد نیش بود

خاری که ز احباب رسد گل باشد

۳۱ - مفهوم بیت «هرگز دلم برای کم و بیش غم نداشت / آری نداشت غم که غم بیش و کم نداشت» با همهٔ بیت‌های زیر به جز بیت مشترک است.

۱) بند فلک را که تواند گشاد؟

آن که بر او پای تواند نهاد

۲) چون ز کم و بیش فلک درگذشت

کار نظامی ز فلک برگذشت

۳) هیچ هنرپیشهٔ آزاد مرد

در غم دنیا غم دنیا نخورد

۴) بیا ساقی آن صیقل زنگ غم

کز آن می‌شود هر غم بیش کم

۳۲ - معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

فکری ای هم وطنان، در ره آزادی خویش

بنمایید که هر کس نکند، مثل من است

۳۳ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت
۳۴ - هر یک از بیت‌های زیر، بر چه مفهومی تاکید دارد؟

الف

خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است
۳۵ - به غزل‌هایی که محتوای آنها بیشتر مسائل سیاسی و اجتماعی است، غزل اجتماعی می‌گویند؛ در عصر مشروطه با توجه به دگرگونی‌های سیاسی و اجتماعی، این نوع غزل رواج یافت؛ در سروده‌های شاعرانی چون محمدتقی بهار، عارف قزوینی و فرخی یزدی می‌توان نمونه‌های آن را یافت.
از این دیدگاه، متن درس «آزادی» را تحلیل و بررسی کنید.

۳۶ - در متن درس «آزادی»، مقصود از موارد زیر چیست؟
الف) رفیقی که به طُرف چمن است

ب) مردم صاحب‌قلم

۳۷ - در بیت «آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم / ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است» به ترتیب، منظور از «این ملک» و «اهرمن» چیست؟
۳۸ - معنی و مفهوم هر یک از ابیات زیر را بنویسید.

الف

آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است

ب

همت از باد سحر می‌طلبم گر ببرد خبر از من به رفیقی که به طرف چمن است

پ

جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن پدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ت

خانه‌ای کاو شود از دست اجانب آباد ز اشک ویران کنش آن خانه که بیت‌ال‌حزن است

ث

فکری ای هم‌وطنان، در ره آزادی خویش بنمایید که هر کس نکند، مثل من است

ج

در پیشگاه اهل خرد نیست محترم هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت

چ

در دفتر زمانه فتد نامش از قلم هر ملّتی که مردم صاحب‌قلم نداشت

۳۹ - غزل اجتماعی در چه دوره‌ای رواج یافت؟

۴۰ - شعر «دفتر زمانه» سروده کدام شاعر است؟

۴۱ - «روایت سنگسازان ۲» و «قصه شیرین فرهاد» به ترتیب اثر کدام نویسندگان هستند؟

سروش اندیشه

آموزشگاه سروش اندیشه

نام آزمون: ادبیات میکرو ف ۲ درس ۵

کد آزمون: ۸۶۴۵۵۲۳

زمان برگزاری: ۶۰ دقیقه

فصل دوم: ادبیات پایداری

درس ۵: دماوندیه واژگان

۱ - برای واژه مشخص شده مصراع «سریر ملک عطا داد کردگار تو را»، یک برابر معنایی از بیت زیر، بیابید.

«برکش ز سر این سپید معجر
بنشین به یکی کبود اورند»

۲ - کدام واژه جزء معانی کلمه مشخص شده نیست؟

بنشین به یکی کبود اورند (آونگ - سریر - اورنگ - تخت پادشاهی)

۳ - معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید:

الف

تو مُشت درشت روزگاری
از گردش قرن‌ها پس افکند

ب

برکش ز سر این سپید معجر
بنشین به یکی کبود اورند

پ

بگرای چو اژدهای گرز
بخروش چو شرزه شیر ارغند

ت

تا درد و ورم فرو نشیند
کافور بر آن ضما کردند
۴ - در بیت‌های زیر، «غلط‌های املائی» را مشخص کنید و شکل صحیح آنها را بنویسید.

الف

صریر ملک، عطا داد کردگار تو را
به جای خویش دهد هر چه کردگار دهد

۵ - املائی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

تا واره‌ی از دم (سطوران / ستوران) / وین مردم نحس دیومانند

۶ - در گروه کلمات زیر چند نادرستی املائی دیده می‌شود؟ تصحیح کنید.

«کلاه‌خود سیمین - اختر سعد - ضربت نواختن - سپید معجر - اژدهای گرز - شرزه شیر ارقند - بنای تزویر - عن‌قریب و نزدیک - بالاغیرتاً - عامل تخریب - زُل زدن - معطل و بیکار - سلانه‌سلانه - غرغر الاغ»

۷ - در کدام یک از موارد زیر غلط املائی وجود دارد؟ صورت درست آن را بنویسید.

الف) دشمن عن‌غریب است که توی این دشت وسیع عملیات کند.

ب) خر سلانه سلانه راه می‌آید و علف و خاری را پوزه می‌زند.

دستور زبان

۸ - با توجه به بیت‌های زیر، به پرسش‌های داده شده، پاسخ دهید.

«تو قلب فسرده زمینی
از درد ورم نموده یک چند

بفکن ز پی این اساس تزویر
بگسل ز پی این نژاد و پیوند

الف

نوع کدام یک از ترکیب‌های «قلب فسرده» و «قلب زمین»، اضافی است؟

ب

یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید و بنویسید.

۹ - با توجه به بیت‌های زیر به پرسش‌ها پاسخ دهید.

- (۱) از سیم به سر یکی کله خود ز آهن به میان یکی کمر بند
(۲) ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند
(۳) ای مادر سرسپید بشنو این پند سیاه‌بخت فرزند

الف

در بیت اول، نوع حذف، قرینه لفظی است یا معنایی؟

ب

کاربرد معنایی فعل «شو» اسنادی است یا غیراسنادی؟

پ

یک ترکیب وصفی در بیت دوم بیابید.

ت

هسته گروه اسمی «این پند سیاه‌بخت فرزند» را تعیین کنید.

۱۰ - در بیت زیر، در مورد قسمت مشخص شده، کدام گزینه نادرست است؟

ای مادر سر سپید بشنو این پند سیاه‌بخت فرزند

(الف) منادا است.

(ب) نهاد است.

(پ) استعاره دارد.

۱۱ - در بیت زیر، نقش دستوری واژه قافیه با نقش دستوری کدام واژه یکی است؟

«پنهان مکن آتش درون را زین سوخته جان شنو یکی پند»

۱۲ - در ابیات زیر چند وابسته پیشین و چند وابسته پسین گروه اسمی وجود دارد؟

«بفکن ز پی این اساس تزویر بگسل ز هم این نژاد و پیوند
بر گن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم برکند»

۱۳ - در کدام بیت، ضمیر پیوسته در نقش «مضاف‌الیه» جهش نیافته است؟

(الف) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر، چهر دل بند
(ب) نگذرد یاد گل و سنبلم اندر خاطر تا به خاطر بود آن زلف و بناگوش مرا
(پ) شمشیر زبان ای دل، کامت نکند حاصل در پنجه شیر عشق یک عمر زبون باید

۱۴ - نوع ترکیب‌های (وصفی - اضافی) مشخص شده را بنویسید.

(الف) هر که فریادرس روز مصیبت خواهد گو در ایام سلامت به جوانمردی کوش
(ب) ای مادر سرسپید بشنو این پند سیاه‌بخت فرزند

۱۵ - در بیت زیر چند فعل حذف شده است؟

«ای دیو سپید پای دربند / ای گنبد گیتی ای دماوند»

آرایه‌های ادبی

۱۶ - کنایه‌های به کاررفته در بیت زیر را بررسی کنید.

برکش ز سر این سپیدمعجر بنشین به یکی کبود اورند

۱۷ - کدام واژه‌ها در بیت‌های زیر دارای «مجاز» اند؟ مفهوم آنها را بنویسید.

(الف) تا واره‌ی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند
(ب) از سر بکش آن سپید معجر بنشین به یکی کبود اورند
(پ) ای مادر سر سپید بشنو این پند سیاه‌بخت فرزند

۱۸ - در بیت‌های زیر، استعاره‌ها را مشخص کنید و مفهوم هریک را بنویسید.

از سیم به سر یکی کُله‌خود ز آهن به میان یکی کمر بند
پنهان مکن آتش درون را زین سوخته‌جان، شنو یکی پند

قلمرو ادبی (۵ نمره)

۱۹ - مفهوم کنایه مشخص شده چیست؟

«آن پانزده تا مین را هم به باد دادید؟»

۲۰ - در هر یک از موارد زیر آرایه مقابل آن را مشخص کنید.

الف) برگن ز بُن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند (تشبیه)
ب) تا واره‌ی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند (مجاز)
پ) چون گشت زمین ز جور گردون سرد و سیه و خموش و آوند (تضاد)
ت) پنهان مکن آتش درون را زین سوخته‌جان شنو یکی پند (مراعات نظیر و تناسب)

۲۱ - آرایه مقابل کدام گزینه نادرست است؟ توضیح دهید.

الف) ای مشت زمین بر آسمان شو (تشخیص و استعاره)
ب) تا واره‌ی از دم ستوران (مجاز و تشبیه)

۲۲ - هریک از آرایه‌های ستون «ب» در مصرع دوم کدام یک از ابیات ستون «الف» یافت می‌شود؟

ستون «ب»

- ۱- واج‌آرایی
- ۲- کنایه
- ۳- تضاد
- ۴- استعاره
- ۵- تشبیه

ستون «الف»

- ۱- از سیم به سر یکی کُله‌خود / ز آهن به میان یکی کمر بند
- ۲- زین بی‌خردان سفله بستان / داد دل مردم خردمند
- ۳- بر کن ز بُن این بنا که باید / از ریشه بنای ظلم بر کند
- ۴- ای مادر سرسپید بشنو / این پند سیاه‌بخت فرزند
- ۵- بیش و کم زمانه بر ما برابر است / ما غصه زیاد و غم کم نمی‌خوریم
- ۲۳ - در کدام یک از بیت‌های زیر آرایه «حسن تعلیل» وجود دارد؟ دلیل خود را بنویسید.
- الف) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر، چهر دل بند
ب) برگن ز بن این بنا که باید از ریشه بنای ظلم بر کند
- ۲۴ - در کدام بیت حسن تعلیل وجود دارد؟ دلیل آن را بنویسید.
- الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل بند
ب) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسلام

۲۵ - در کدام بیت آرایه «حسن تعلیل» دیده نمی‌شود؟

- ۱) ای دیو سپید پای در بند ای گنبد گیتی ای دماوند
- ۲) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دل بند
- ۳) تو قلب فسرده زمینی از درد، ورم نموده یک چند
- ۴) تا درد و ورم فرونشیند کافور بر آن صماد کردند

۲۶ - با توجه به ابیات:

«تا واره‌ی از دم ستوران وین مردم نحس دیو مانند،
با شیر سپهر بسته پیمان با اختر سعد کرده پیوند»

الف) «شیر سپهر» استعاره از چیست؟

ب) مفهوم کلی دو بیت، خلق کدام آرایه را به یاد می‌آورد؟

۲۷ - آرایه درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

تو قلب فسرده زمینی
از درد ورم نموده یک چند (جناس / حسن تعلیل)
۲۸ - آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

از سیم به سر یکی کله خود / ز آهن به میان یکی کمر بند (استعاره - حس آمیزی)

قرابت معنایی

۲۹ - مفهوم شعر زیر در کدام گزینه دیده می شود؟ توضیح دهید.
دلا خموشی چرا؟ چو خم نجوشی چرا؟
برون شد از پرده راز، تو پرده پوشی چرا؟
(۱) شو منفجر ای دل زمانه
(۲) ای مادر سرسپید بشنو
(۳) برکش ز سر این سپید معجر
(۴) زین بی خردان سفلہ بستان
این پند سیاه بخت فرزند
بنشین به یکی کبود اورند
داد دل مردم خردمند

۳۰ - مفهوم شعر زیر در کدام گزینه دیده می شود؟
«سحر بر شاخسار بوستانی
برآور هر چه اندر سینه داری
(۱) شو منفجر ای دل زمانه
(۲) ای مادر سرسپید بشنو
(۳) برکش ز سر این سپید معجر
(۴) زین بی خردان سفلہ بستان
چه خوش می گفت مرغ نغمه خوانی
سرودی، ناله ای، آهی، فغانی
وان آتش خود نهفته میسند
این پند سیاه بخت فرزند
بنشین به یکی کبود اورند
داد دل مردم خردمند

معنا و مفهوم ابیات و عبارات

۳۱ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

برکش ز سر این سپید معجر
بنشین به یکی کبود اورند
۳۲ - با توجه به شعر «دماوندیه»، منظور از بخش های مشخص شده در بیت های زیر چیست؟
«پنهان مکن آتش درون را
زین سوخته جان شنو یکی پند
گر آتش دل نهفته داری
سوزد جانت به جانت سوگند»

۳۳ - مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، متفاوت است؟
الف) ای مشت زمین بر آسمان شو
ب) خامش منشین سخن همی گو
پ) بفرن ز پی این اساس تزویر
ت) برکن ز بن این بنا که باید
بر وی بنواز ضربتی چند
افسرده مباحش خوش همی خند
بگسل ز هم این نژاد و پیوند
از ریشه بنای ظلم برکند

۳۴ - بیت ها و عبارت های زیر را به نثر روان معنی کنید:

الف

ای دیو سپید پای در بند

ب

برکش ز سر این سپید معجر

پ

شما هر چه دستور بدهید، به دیده منت.

ت

بفرما بنشین. این جوری خیلی تابلو هستی.

ث

این جای کار را دیگر نخوانده بودیم.

ج

از سیم به سر یکی گله خود

ز آهن به میان یکی کمر بند

چ

با شیر سپهر بسته پیمان

با اختر سعد کرده پیوند

۳۵ - معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(الف) بچه‌ها هم از دست آن ذله شده بودند.

(ب) پر اندیشه شد جان کاووس کی

(ج) خوان نعمت بی‌دریغش همه جا کشیده.

(د) بفکن ز پی این اساس تزویر

(ه) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

(و) هنگام چریغ آفتاب در کنار فئات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.

(ز) محتاج به تذکار نیست که ایشان در خوراک هم سر سوزنی قصور را جایز نمی‌شمردند.

(ح) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست

۳۶ - در بیت‌های زیر منظور از «کلاه‌خود سیمین»، «کمر بند آهنین» و «چهره در ابر نهفتن» چیست؟

از سیم به سر یکی گله خود

ز آهن به میان یکی کمر بند

تا چشم بشر نبیندت روی

بِنهفته به ابر چهر دل‌بند

تاریخ ادبیات

۳۷ - «روایت سنگ‌سازان ۲» و «قصه شیرین فرهاد» به ترتیب اثر کدام نویسندگان هستند؟

۳۸ - شعرهای «دماوندیه» و «مست و هشیار» را از نظر قالب مقایسه کنید.

۳۹ - درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید.

(الف) «مثنوی معنوی» و «فیه مافیه» هر دو اثر مولوی و منظوم هستند.

(ب) محمدتقی بهار شعر «دماوندیه» را در سال ۱۳۵۱ هجری شمسی سرود.

۱ - بین واژه‌های مشخص شده چه رابطه‌ای وجود دارد؟

همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ / همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟

۲ - معادل معنایی واژه مشخص شده در بیت «چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور» در کدام گزینه نیامده است؟
الف) در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند.

ب) فریاد و فغان مرحبا و آفرین به آسمان بلند شد.

ج) وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند.

۳ - معنای واژه «دستور» را در بیت‌های زیر مشخص کنید.

چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه سور (فخرالدین اسعد گرگانی)

گر ایدونک دستور باشد کنون / بگوید سخن پیش تو رهنمون (فردوسی)

۴ - معنی و مفهوم واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) نی حریف هر که از یاری برید

ب) پرده‌هایش پرده‌های ما درید

ج) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

۵ - معنی لغات مشخص شده را بنویسید.

الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟ / جفت بدحالان و خوش‌حالان شدم

ج) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

م) در غم ما روزها بی‌گاه شد

۶ - معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

بی‌آنک آن بزرگ، نزد حق یاد کند و غرضه دهد.

۷ - واژه «تا» در کدام گزینه معنای متفاوت دارد؟

الف) کز نیستان تا مرا ببریده‌اند / در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند

ب) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

پ) تا چو خواجه عالم رندی مسخر کرده‌ایم / زلف ساقی دستگیر و جام می دستور ماست

۸ - معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند.

ب) هرکسی بر حسب فکر گمانی دارد

پ) چه نیکو گفت با جمشید، دستور

ت) مستمع صاحب‌سخن را بر سر ذوق آورد

۹ - در هریک از موارد زیر، املاي درست را از داخل کمانک برگزینید.

الف

چه نیکو گفت با جمشید دستور / که با نادان نه شیون باد و نه (صور/ سور)

۱۰ - در کدام گزینه نادرستی املاي وجود دارد؟ تصحیح کنید.

۱) سینه خواهم شرحه شرحه از فراق / تا بگویم شرح درد اشتیاق

۲) هر کسی از ظن خود شد یار من / از درون من نجست اسرار من

۳) نی حدیث راه پر خون می‌کند / قصه‌های عشق مجنون می‌کند

۴) حق تعالی، بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید.

۱۱ - در بیت زیر غلط‌های املاي را بیابید و اصلاح کنید.

آب حیات در لب اینان به زن من / کز لوله‌های چشمه کوثر مکیده‌اند

۱۲ - با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید:

«مکر او معکوس و او سر زیر شد روزگارش برد و روزش دیر شد»

الف

نهاد سومین جمله را مشخص کنید.

ب

«او» به ترتیب در نقش‌های و نهاد به کار رفته است.

پ

نقش ضمیر پیوسته «ش» در «روزگارش برد»، است. (مفعول - مضاف‌الیه)

۱۳ - در متن «چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید، هرکه دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد، بی‌آنکه آن بزرگ یاد کند و عرضه دهد، حق ، آن را برآرد.»:

الف

فعل «بگیرد» ماضی التزامی است یا مضارع التزامی؟

ب

نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را به ترتیب، بنویسید.

۱۴ - در ابیات زیر چند فعل موجود است؟ مشخص کنید.

«هرکسی کاو دور ماند از اصل خویش بازجوید روزگار وصل خویش
تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست»

۱۵ - در ابیات زیر به ترتیب، چند ترکیب وصفی و چند ترکیب اضافی وجود دارد؟

«من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش حالان شدم
نی حدیث راه پر خون می‌کند قصه‌های عشق مجنون می‌کند»

۱۶ - در ابیات زیر «را» نشانه چیست؟

الف) ای مرغ سحر عشق ز پروانه بیاموز کان سوخته را جان شد و آواز نیامد
ب) سر من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست

۱۷ - بیت «روزها گر رفت گو رو باک نیست / تو بمان ای آن که جز تو پاک نیست» ، (پنج / شش / هفت) جمله دارد.

۱۸ - نقش دستوری کدام یک از واژه‌های مشخص شده با بقیه متفاوت است؟ توضیح دهید.

«من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش حالان شدم
هرکسی از ظن خود شد پار من از درون من نجست اسرار من»

۱۹ - در ابیات زیر، به ترتیب چند وابسته پیشین و چند وابسته پسین وجود دارد؟

«در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید، والسلام
آتش است این بانگ نای و نیست باد هرکه این آتش ندارد، نیست باد»

۲۰ - در کدام گزینه، معطوف وجود دارد؟ آن را مشخص کنید.

الف) آتش است این بانگ نای و نیست باد
ب) همچو نی زهری و تریاکی که دید؟

۲۱ - معطوف در کدام گزینه، تابع نقش دستوری «متّم» است؟

الف) در نفریم مرد و زن نالیده‌اند
ب) جفت بدحالان و خوش حالان شدم
پ) لیک چشم و گوش را آن نور نیست
ت) تا درد و ورم فرو نشیند

۲۲ - با توجه به بیت زیر به سوالات پاسخ دهید.

سر من از ناله من دور نیست لیک چشم و گوش را آن نور نیست
الف) کارکرد «را» چیست؟

ب) نقش دستوری قسمت‌های مشخص شده را بنویسید.

۲۳ - نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) تن ز جان و جان ز تن مستور نیست لیک کس را دید جان دستور نیست

ب) چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید هرکه دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد ... حق آن را برآرد.

۲۴ - نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

«سینه خواهی شرحه شرحه از فراق»
تا بگویم شرح درد اشتیاق
«آتش است این بانگ نای و نیست باد»
هر که این آتش ندارد نیست باد

۲۵ - بیت زیر چند جمله است؟ هر یک از جملات را مشخص کنید.

«روزها گر رفت، گو رو، باک نیست»
تو بمان، ای آنکه جز تو پاک نیست

۲۶ - در بیت «آتش است این بانگ نای و نیست باد / هرکه این آتش ندارد نیست باد»، استعاره و مفهوم آن را مشخص کنید.

۲۷ - در بیت «کز نیستان تا مرا بریده اند / در نفیرم مرد و زن نالیده اند»، آرایه‌های «استعاره» و «مجاز» را مشخص کنید. مفهوم آنها را نیز بنویسید.

۲۸ - در بیت زیر، آرایه‌های «کنایه، استعاره، جناس و تکرار» را مشخص کنید.

«هرکه جز ماهی، ز آبش سیر شد»
هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد

۲۹ - در ابیات زیر، موارد خواسته شده را مشخص کنید.

«تی حدیث راه پر خون می‌کند»
قصه‌های عشق مجنون می‌کند
روزها گر رفت گو رو باک نیست
تو بمان، ای آنکه جز تو پاک نیست
در نیابد حال پخته هیچ خام
پس سخن کوتاه باید والسلام

الف

تشخیص را در بیت دوم مشخص کنید.

ب

کدام مصراع به صورت ضرب‌المثل به کار می‌رود؟

پ

تلمیح را بیابید و در مورد آن توضیح دهید.

ت

مجاز را در بیت دوم مشخص کنید.

۳۰ - در هر یک از ابیات زیر «استعاره» را بیابید.

الف

بشنو این نی چون شکایت می‌کند

از جدایی‌ها حکایت می‌کند

ب

آتش عشق است کاندر نی فتاد

جوشش عشق است کاندر می فتاد

پ

نی، حریف هر که از یاری برید

پرده‌هایش پرده‌های ما درید

۳۱ - هریک از ابیات گروه «الف» با کدام آرایه گروه «ب» ارتباط دارد؟ (در گروه «ب» یک مورد اضافه است).

«الف»	«ب»
الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دلبنده	تلمیح
ب) مُستمع صاحب سخن را بر سر کار آورد / غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد	اسلوب معادله
ج) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغت می‌ست که جمشید جم نداشت	حسن تعلیل
	تضمین

۳۲ - در هریک از موارد زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

الف

مستمع صاحب سخن را بر سر ذوق آورد

غنچه خاموش بلبل را به گفتار آورد (اسلوب معادله / حسن تعلیل)

۳۳ - جناس‌های ناهمسان را در ابیات زیر بررسی کنید.

الف) دیده سیر است مرا، جان دلیر است مرا

زهره شیر است مرا زهره تابنده شدم

ب) همه را کار شراب است و مرا کار خراب

همه را باده به دست است و مرا باد به دست

ج) زاغی از آن‌جا که فراغی گزید

رخت خود از باغ به راغی کشید

۳۴ - در کدام یک از ابیات زیر اسلوب معادله وجود ندارد؟

- (الف) عشق بر یک فرش بنشانند گدا و شاه را
(ب) مستمع صاحب سخن را بر سر ذوق آورد
(ج) دردناک است که در دام شغال افتد شیر
(د) سیل، یکسان می کند پست و بلند راه را
(ه) غنچه خاموش، بلبل را به گفتار آورد
(و) یا که محتاج فرومایه شود، مرد کریم

۳۵ - در کدام بیت حسن تعلیل وجود دارد؟ دلیل آن را بنویسید.

- (الف) تا چشم بشر نبیندت روی / بنهفته به ابر چهر دل بند
(ب) در نیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید، والسلام
۳۶ - آرایه های اسلوب معادله و جناس همسان را در ابیات زیر بررسی کنید.

الف

دود اگر بالا نشیند کسر شأن شعله نیست جای چشم ابرو نگیرد گرچه او بالا نشست

ب

دل گردون نمی سوزد به آه آتشین ما به دود تلخ، آب از دیده مجمر نمی آید

پ

نی، حریف هر که از یاری برید پرده هایش پرده های ما درید

ت

عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را دزد دانا می کشد اول چراغ خانه را

ث

آتش است این بانگ نای و نیست باد هر که این آتش ندارد، نیست باد

۳۷ - آرایه متناسب با هریک از ابیات زیر را از کمانک مقابل آن انتخاب کنید.

الف

محرم این هوش جز بی هوش نیست مر زبان را مشتری جز گوش نیست (اسلوب معادله - سجع)

۳۸ - آرایه مشترک دو بیت زیر (به جز واج آرای و مراعات نظیر) چیست؟ (یک مورد)

- (الف) همچو نی زهری و تریاقی که دید؟
(ب) محرم این هوش جز بی هوش نیست
(ج) همچو نی دمساز و مشتاقی که دید؟
(د) مر زبان را مشتری جز گوش نیست

۳۹ - آرایه های بیت «آتش است این بانگ نای و نیست باد / هر که این آتش ندارد، نیست باد» در کدام گزینه درست آمده است؟

- (الف) استعاره - تشبیه - جناس تام - واج آرای
(ب) تشبیه - استعاره - جناس ناقص - واج آرای
(پ) تضاد - جناس تام - تشخیص - تشبیه
۴۰ - آرایه های مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟
(الف) هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش
(ب) آتش عشق است کاندر نی فتاد
(پ) نی حریف هر که از یاری برید
(د) باز جوید روزگار وصل خویش (جناس و تلمیح)
(ه) جوشش عشق است کاندر می فتاد (استعاره و تشبیه)
(و) پرده هایش پرده های ما درید (تکرار و جناس تام)

۴۱ - آرایه های ادبی هر یک از ابیات زیر را بنویسید.

الف

آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد

ب

نی حدیث راه پر خون می کند قصه های عشق مجنون می کند

پ

در غم ما روزها بی گاه شد روزها با سوزها همراه شد

در نیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید، والسلام

۴۲ - در بیت‌های زیر آرایهٔ درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

- الف) از سیم به سر یکی کله‌خود
ب) شانه می‌آید به کار زلف در آشفتگی
ج) آن کسی را که در این ملک، سلیمان کردیم
- ز آهن به میان یکی کمر بند (ایهام - تضاد - کنایه)
آشنایان را در ایام پریشانی بپرس (حسن تعلیل - پارادوکس - اسلوب معادله)
ملت امروز یقین کرد که او اهرمن است (تکرار - تلمیح - اغراق)

۴۳ - مفهوم بیت زیر از کدام گزینه دریافت می‌شود؟

- «در ره عشق نشد کس به یقین محرم راز»
الف) هر کسی از ظنّ خود شد یار من
ب) سرّ من از نالهٔ من دور نیست
- هر کسی بر حسب فکر گمانی دارد
از درون من نجست اسرار من
لیک چشم و گوش را آن نور نیست

۴۴ - مفهوم مشترک ابیات زیر را بنویسید.

- الف) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر
ب) روزها گر رفت، گو رو، باک نیست
- بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست
تو بمان ای آن که جز تو پاک نیست

۴۵ - مفهوم مشترک ابیات زیر چیست؟

- الف) هرکسی از ظنّ خود شد یار من
ب) در ره عشق نشد کس به یقین، محرم راز
- از درون من نجست اسرار من
هرکسی بر حسب فکر، گمانی دارد

۴۶ - مفهوم «برتری عشق و ارزشمندی آن نسبت به هر چیز دیگر» در کدام گزینه یافت می‌شود؟

- الف) روزها گر رفت گو رو باک نیست
ب) هرکه جز ماهی ز آتش سیر شد
- تو بمان، ای آن که جز تو پاک نیست
هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد

۴۷ - معنی عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.

الف سینه خواهم شرحه شرحه از فراق

۴۸ - مولانا در بیت زیر، چه کسانی را سزاوار همراهی عارف دانسته است؟

«نی حریف هرکه از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید»

۴۹ - معنی هریک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

سرّ من از نالهٔ من دور نیست
لیک چشم و گوش را آن نور نیست

۵۰ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

هرکه بی‌روزی است روزش دیر شد.

۵۱ - معنی هریک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

هر کسی از ظنّ خود شد یار من
از درون من نجست اسرار من

۵۲ - در بیت زیر، منظور از «نیستان» چیست؟

«کز نیستان تا مرا ببریده‌اند در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند»

۵۳ - معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

(الف) بچه‌ها هم از دست آن ذلّه شده بودند.

(ب) پر اندیشه شد جان کاووس کی

(ج) خوان نعمت بی‌درغش همه جا کشیده.

(د) بفکن ز پی این اساس تزویر

(ه) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

(و) هنگام چریغ آفتاب در کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می‌کردیم.

(ز) محتاج به تذکار نیست که ایشان در خوراک هم سر سوزنی قصور را جایز نمی‌شمردند.

(ح) چون بود کافلیم ما را شاه نیست؟ بیش از این بی‌شاه بودن راه نیست

۵۴ - در بیت «درنیابد حال پخته هیچ خام / پس سخن کوتاه باید والسلام»، بخش‌های مشخص شده به چه مفهومی است؟

۵۵ - مفهوم ابیات زیر را بنویسید.

(الف) من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش‌حالان شدم

(ب) هر کسی از ظن خود شد یار من از درون من نجست اسرار من

(ج) آتش عشق است کاندر نی فتاد جوشش عشق است کاندر می فتاد

(د) درنیابد حال پخته هیچ خام پس سخن کوتاه باید والسلام

۵۶ - مفهوم عبارت زیر چیست؟

«چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند مرا از خود یاد نیاید.»

۵۷ - مفهوم عبارت‌های زیر چیست؟

(الف) محرم این هوش جز بی‌هوش نیست

(ب) هر که جز ماهی ز آبش سیر شد

(ج) سینه خواهم شرحه‌شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق

۵۸ - مفهوم عبارت زیر را بنویسید.

«چون حق تعالی بنده‌ای را گزید و مستغرق خود گردانید هر که دامن او را بگیرد و از او حاجت طلبد بی‌آنکه آن بزرگ نزد حق یاد کند و عرضه دهد حق آن را برآرد.»

۵۹ - با توجه به ابیات زیر، به سؤالات پاسخ دهید:

من به هر جمعیتی نالان شدم جفت بدحالان و خوش‌حالان شدم

نی حریف هر که از یاری برید پرده‌هایش پرده‌های ما درید

روزها گر رفت، گو رو، باک نیست تو بمان، ای آن که چون تو پاک نیست

الف

منظور شاعر از «خوش‌حالان» در مصراع دوم بیت اول چیست؟

۶۰ - «مثنوی معنوی» و «فه ما فیه» از آثار چه کسی است؟

۶۱ - درستی یا نادرستی هر یک از موارد زیر را مشخص کنید.

(الف) «مثنوی معنوی» و «فیه مافیه» هر دو اثر مولوی و منظوم هستند.

(ب) محمدتقی بهار شعر «دماوندیه» را در سال ۱۳۰۱ هجری شمسی سرود.

۱ - معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

پروانه قوت از عشق آتش خورد.

۲ - معنی واژه مشخص شده را بنویسید.

الف

ای عزیز، به خدا رسیدن، فرض است.

۳ - معنی هر یک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند.

۴ - در گروه کلمات زیر یک غلط املائی وجود دارد؛ آن را بیابید و صحیح آن را بنویسید.

«ایثار و فداکاری - سودای عشق - منزل و مأوا - مِهنت و اندوه - وصولِ حُسن - غایت عشق»

۵ - معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) در عشق قدم نهادن کسی را مُسَلِّم شود که با خود نباشد.

ب) سودای عشق از زیر کی جهان، بهتر آرزد.

۶ - معنی واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف) این نغمه محبت، بعد از من و تو ماند.

ب) تو عاشق و مُحِب مایی، و ما معشوق و حبیب توایم.

ج) عاشقی، بی‌خودی و بی‌راهی باشد.

۷ - کدام واژه درست معنا نشده است؟

الف) تلقی: دریافت، نگرش، تعبیر ب) نشئه: حالت سرخوشی، کیفوری، سرمستی

ج) محب: دوستدار، یار، معشوق

۸ - در کدام گزینه نادرستی املائی دیده می‌شود؟ تصحیح کنید.

۱) به حسن که مطلوب همه است دشوار می‌توان رسید.

۲) اوّل پایه، معرفت است و دوم پایه، محبت است و سیم پایه، عشق.

۳) عشق بنده را به خدا برساند پس عشق از بحر این معنی، فرض راه آمد.

۴) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.

۹ - نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را در جمله زیر، بنویسید.

«او بنده خود را عاشق خود کند، آن گاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محب مایی.»

۱۰ - نوع حذف در مصراع نخست بیت زیر، به قرینه لفظی است یا معنایی؟

«آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل لبخند گاه گاهت، صبح ستاره باران»

۱۱ - در همه گزینه‌ها به جز گزینه جمله‌ای با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» دیده می‌شود.

۱) محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند.

۲) به عشق نتوان رسیدن تا از معرفت و محبت دو پایه نردبان نسازد.

۳) همواره عشق قدیم را موضوع صحیفه شعر خود می‌گرداند.

۴) آتش عشق او را چنان گرداند که همه جهان، آتش ببند.

۱۲ - در نوشته زیر، نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را تعیین کنید.

«پروانه قوت از عشق آتش خورد و همه جهان، آتش بند.»

۱۳- الگوی ساخت کدام جمله «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟

(۱) زیبایی محبوب تو چند روزی بیش نیست.

(۲) عشق جاودانی، همواره معشوق را جوان می‌بیند.

(۳) در این سفر، ستارگان را با درخشندگی جاودان خود می‌بینم.

(۴) عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد.

۱۴- هر یک از الگوهای زیر، با کدام جمله در ردیف مقابل مطابقت دارد؟ (یک جمله اضافی است)

الف)	نهاد + مسند + فعل	۱	برخی عاشق را دیوانه می‌پندارند.
ب)	نهاد + مفعول + مسند + فعل	۲	مردم به او دهقان فداکار می‌گفتند.
		۳	عاشقان کشتگان معشوق‌اند.

۱۵- اجزای جمله زیر را مشخص کنید و بنویسید چند جزئی است؟

«او بنده خود را عاشق خود کند.»

۱۶- با توجه به هر عبارت، جاهای خالی را تکمیل کنید.

الف) در مصراع «چون رود امیدوارم، بی‌تابم و بی‌قرارم» نقش دستوری واژه «رود» است.

ب) در عبارت «عشق خاص‌تر از محبت است؛ زیرا که همه عشقی محبت باشد اما همه محبتی عشق نباشد»، پیوند هم‌پایه‌ساز است.

ج) در جمله «عیالم هراسان وارد شد»، مفهوم «ان» است.

۱۷- در عبارت زیر «حذف» و «تو» آن را مشخص کنید.

«بدان که از جمله نام‌های حُسن یکی «جمال» است و یکی «کمال» و هر چه موجودند، از روحانی و جسمانی، طالب کمال‌اند.»

۱۸- واژه مشخص‌شده در عبارت زیر چه نقشی دارد؟

«هیچ کس نبینی که او را به جمال میلی نباشد.»

۱۹- جمله‌های عبارت زیر را از نظر اجزای آن بررسی کرده و اجزای آنها را مشخص کنید.

«حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.»

۲۰- نقش واژه‌های مشخص‌شده را بنویسید.

«هر که عاشق نیست، خودبین و پرکین باشد و خودرأی بُود»
الف ب ج

۲۱- در عبارت زیر یک جمله چهار جزئی با مفعول و مسند آمده است. آن را بیابید و اجزای آن را مشخص کنید.

«محبت چون به غایت رسد آن را عشق می‌خوانند.»

۲۲- در کدام گزینه جمله‌ای با مفعول و مسند آمده است؟ اجزای آن را مشخص کنید.

(۱) محبت چون به غایت رسد آن را عشق خوانند.

(۲) عشق خاص‌تر از محبت است، زیرا که همه عشقی، محبت باشد.

(۳) پس چون نیک اندیشه کنی همه طالب حُسن‌اند.

(۴) آنگاه بر بنده عاشق باشد و بنده را گوید: تو عاشق و محب مایی.

۲۳- «مشتبه» را در تشبیه بیت زیر مشخص کنید.

«وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند تا در زمانه باقی‌ست آواز باد و باران»

۲۴- در بیت زیر باتوجه به واژه «لبخند»، واژه «ستاره» استعاره از چیست؟

«آیینۀ نگاهت، پیوند صبح و ساحل لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره باران»

۲۵- در بیت زیر کدام واژه در معنای مجازی آن به کار رفته است؟ مفهوم آن را بنویسید.

«ای جویبار جاری! زین سایه برگ، مگریز کاین گونه فرصت از کف، دادند بی‌شماران»

۲۶ - آرایه‌های «تشبیه، تشخیص و کنایه» را در عبارات زیر بیابید.

(الف) عشق، هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید.

(ب) آنگاه که آتش عشق، او را چنان گرداند که همه جهان آتش بیند.

(ج) هر جا که عشق باشد، جز او، رخت، دیگری ننهد.

۲۷ - آرایه‌های ادبی «تضاد»، «کنایه» و «تشبیه» را در عبارت‌های زیر مشخص کنید:

(الف) در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که باخود نباشد.

(ب) سودای عشق از زیرکی جهان، بهتر ارزد.

(ج) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.

۲۸ - در بیت زیر کدام واژه، آرایه «ایهام» را پدید آورده است؟ معانی آن را بنویسید؟

«در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است»

۲۹ - در بیت زیر آرایه «پارادوکس» را بیابید و توضیح دهید.

«باز آ که در هوایت، خاموشی جنونم فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران»

۳۰ - برای هریک از آرایه‌های زیر، نمونه‌ای از متن درس «در حقیقت عشق» بیابید.

کنایه:

تشبیه:

سجع:

۳۱ - در عبارات و ابیات زیر آرایه‌های به کار رفته را مشخص کنید.

الف

در عشق کسی قدم نهد کس جان نیست با جان بودن به عشق در سامان نیست

ب

عشق، بنده را به خدا برساند؛ پس عشق از بهر این معنی، فرض راه آمد. کار طالب آن است که در خود جز عشق نطلبد. وجود عاشق از عشق است؛ بی عشق چگونه زندگانی کند؟! حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.

۳۲ - آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید (مجاز - جناس)

۳۳ - مفهوم کدام بیت با عبارت «وصول به حُسن ممکن نشود؛ آلا به واسطه عشق و عشق هر کس را به خود راه ندهد»، یکسان است؟

(۱) بیم آن است کز غم عشقت سر برآرد دلم به شیدایی

(۲) من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو

(۳) بی عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ یعنی اگر نباشی کار دلم تمام است

(۴) می‌تواند حلقه بر در زد حریم حُسن را در رگ جان، هر که را چون زلف پیچ و تاب هست

۳۴ - مفهوم هر یک از بیت‌های زیر را به اختصار بنویسید.

(الف) درد هر کس را که بینی در حقیقت چاره دارد من ز عشقت با همه دردی که دارم ناگزیرم

(ب) زمانه گر بزند آتشم به خرمن عمر بگو بسوز که بر من به برگ کاهی نیست

۳۵ - ارتباط معنایی بین گزینه‌های زیر را توضیح دهید.

(الف) «من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو»

(ب) «در عشق قدم نهادن کسی را مسلّم شود که باخود نباشد و ترک خود بلند و خود را ایثار عشق کند.»

۳۶ - درباره ارتباط معنایی دو عبارت زیر توضیح دهید.

(الف) بی‌عشق زیستن را جز نیستی، چه نام است؟ یعنی اگر نباشی، کار دلم تمام است

(ب) حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.

۳۷ - معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

عشق به همه جایی مأوا نکند و به هر دیده، روی ننماید.

۳۸ - معنی عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

در عالم پیر، هر کجا برنایی است عاشق بادا که عشق خوش سودایی است

۳۹ - معنی و مفهوم هر یک از موارد زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

در عشق قدم نهادن، کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند.

۴۰ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.

۴۱ - مفهوم نمادین هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

ببین آخر که آن پروانه خوش چگونه می‌زند خود را به آتش

۴۲ - با توجه به بیت زیر، چه مفهومی را می‌توان برداشت کرد؟

«من که هر آنچه داشتم اول ره گذاشتم / حال برای چون تویی اگر که لایقم بگو»

۴۳ - مفهوم بیت «پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند / دیوار زندگی را زین گونه یادگاران» چیست؟

۴۴ - با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«بدان که از جمله نام‌های حُسن یکی «جمال» است و یکی «کمال». و هر چه موجودند، از روحانی و جسمانی طالب کمال‌اند. و هیچ کس نبینی که او را به جمال میلی نباشد؛ پس چون نیک اندیشه کنی، همه طالبِ حُسن‌اند و در آن می‌کوشند که خود را به حُسن رسانند و به حُسن - که مطلوب همه است - دشوار می‌توان رسیدن؛ زیرا که وصل به حُسن ممکن نشود؛ آلا به واسطه عشق، و عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه‌جایی مأوا نکند و به هر دیده روی ننماید. محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند. و عشق خاص‌تر از محبت است؛ زیرا که همه عشقی محبت باشد اما همه محبتی عشق نباشد. و محبت خاص‌تر از معرفت است؛ زیرا که همه محبتی معرفت باشد اما همه معرفتی محبت نباشد.»

الف

کدام واژه‌ها بیانگر کل موجودات جهان است؟

ب

برای رسیدن به «حُسن» به چه چیزی نیاز است؟

پ

نهایت محبت را چه می‌گویند؟

ت

به نظر نویسنده «محبت» مهم‌تر است یا «معرفت»؟

ث

با توجه به مفهوم متن، واژه‌های «عشق» و «معرفت» و «محبت» را به ترتیب عام به خاص مرتب کنید.

ج

با توجه به اینکه رسیدن «حُسن» دشوار است، در چه صورت این کار ممکن می‌شود؟

۴۵ - در جدول زیر، مشخص کنید که هر یک از آثار گروه «الف» متعلق به کدام نویسنده در گروه «ب» است. (در گروه «ب» یک مورد اضافه است)

گروه «الف»	گروه «ب»
قصه شیرین فرهاد / تمهیدات	احمد عربلو / نصرالله منشی / عین‌القضات همدانی

۴۶ - نام آفرینندگان هریک از آثار زیر را بنویسید.

الف

مثل درخت در شب باران

۴۷ - نوع ادبی هر یک از متون زیر را بنویسید.

الف) محبت چون به غایت رسد، آن را عشق خوانند، عشق خاص‌تر از محبت است، زیرا که همه عشقی محبت باشد اما همه محبتی عشق نباشد.

ب) در لحظات اول عملیات که خطوط دشمن شکسته شد، پشت سر نیروهای ما ارتفاعات موسوم به «کله قندی» بود که دشمن با استقرار سلاح‌های زیادی، قلّه را در دست داشت. شهید ساجدی با توجه به اینکه نسبت به همه مسائل آگاهی داشت، روحیه خود را نباخته، احداث یک خاک‌ریز دوجداره را تنها راه حل می‌دانست.

۴۸ - «م. سرشک» تخلص کدام شاعر معاصر است؟

۴۹ - مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.

الف

وین نغمه محبت بعد از من و تو ماند

۵۰ - در بیت‌های زیر، جاهای خالی را با مصراع یا واژه‌های مناسب کامل کنید.

الف

ای مهربان‌تر از برگ در بوسه‌های باران

۵۱ - بیت زیر را کامل کنید.

آینه نگاهت، پیوند صبح و ساحل

۵۲ - بیت‌های زیر را کامل کنید.

الف

فریادها برانگیخت از سنگ کوهساران

ب

کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران

۵۳ - مصراع دوم بیت زیر را بنویسید.

پیش از من و تو بسیار بودند و نقش بستند

۱- واژه «طاق» در هر بیت، به چه معناست؟

- الف) طاق‌پذیر است عشق، جفت نخواهد حریف
ب) نهاده به طاق اندرون تخت زر
پ) چون ابروی معشوقان با طاق و رواق است
چ) چون روی پری‌رویان با رنگ و نگار است (منوچهری)

۲- معنی واژگان مشخص‌شده زیر را بنویسید.

الف چه استبعادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم!

ب چند صباحی تا حبشه و قلب افریقا نیز پیش راند.

پ کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند

ت هنوز طاق ضربی دروازه‌های آن باقی است.

ث می‌بایست ده فرسخ راه را پیمود.

ج آیین طریق از نفس پیر مغان یافت

چ چون ابروی معشوق با طاق و رواق است

۳- معنای واژگان مشخص‌شده را بنویسید.

الف پیرمرد از داخل کازیۀ روی میز یک پاکت برداشت.

ب فواصل زیاد است و کرایه‌ها سرسام‌آور خواهد بود.

پ همه می‌دانیم که دولت مستعجل بود.

۴- املاي درست واژه را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف توقف ما در (عَمَان - اَمَان) و آتن بیش از نیم ساعت طول نکشید.

۵- غلط‌های املايی ترکیب‌های زیر را اصلاح نمایید.

«اتراق و توقف / طيسان و ردا / سرسام و اذیت‌کننده / سوءحاضمه / جبل‌التارق / مغان و موبدان / نمت و طریق / تداعی و به خاطر آوردن / تزکرة‌الاولیا»

۶- در کدام گزینه نادرستی املايی دیده می‌شود؟ تصحیح کنید.

(۱) سیصد تومان پول مجموعاً تهیّه کرده بودم و این، مخارج غریب شش ماه من بود.

(۲) گفتم حواله سیصد تومان برای تهران لازم دارم. او گفت پول را بده. خجالت دهاتی مانع شد بگویم شما که هستید؟

(۳) از جانب او فاتحه‌ای برای این نویسنده بزرگ طلب کنم.

(۴) از بیم عقرب جرّاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیۀ حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.

۷- املاي درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف) (سریر - صریر) ملک عطا داد کردگار تو را

ب) در شهر سیرجان (اتراق - اطراق) می‌کردیم.

۸- در میان گروه کلمات زیر نادرستی‌های املایی را یافته و تصحیح کنید.

«الاغ تور - محصل و دانشجو - غایت‌القصای مقصود - دیوارهای قطور - جبل‌الطارق - تاق ضربی - سوء هاضمه - پیر مغان - خزر فرخنده‌پی - جنگ عظیم - طبّق خاک - آمان و آتن»

۹- در عبارت «بعد از خواندن این مطلب، متوجه شدم که دنیا عجیب فراموش کار است! بیست‌سی سال پیش چه کارها کرده!»:

الف

نوع وابسته وابسته را بنویسید.

ب

نمودار گروه اسمی را که در آن وابسته وابسته آمده، رسم کنید.

۱۰- در بیت زیر «وابسته وابسته» را مشخص کنید و نمودار پیکانی آن را رسم نمایید.

«هر کسی کاو دور ماند از اصل خویش باز جوید روزگار وصل خویش»

۱۱- در عبارت زیر تعداد «مفعول»ها را مشخص کنید.

گفت: «سه مرکب دارم؛ باز بسته؛ چون نعمتی پدید آید، بر مرکب شکر نشینم و پیش او باز شوم.»

الف) دو (ب) سه (ج) چهار (د) یک

۱۲- نمودار پیکانی هر یک از گروه‌های اسمی زیر را بکشید.

الف

پنج جفت جوراب

ب

کتاب برادران کارامازوف

پ

متولدین سیزده آبان

ت

بچه‌های کدام محله؟

ث

خاطره‌انگیز بودن این اتفاق

ج

سه فروند هواپیما

۱۳- در کدام گزینه «ممیز» وجود ندارد؟

الف) نهادند بر دشت هیزم دو کوه جهانی نظاره شده هم گروه

ب) اینجا ... می‌توان چند حلقه چاه عمیق زد.

ج) هر که داند گفت با خورشید راز کی تواند ماند با یک ذره باز؟

د) بردن سیصد تومان پول تا تهران همراه یک محصل، خطرناک است!

۱۴- نمودار گروه اسمی «دو تخته فرش» را رسم کنید و نوع وابسته وابسته را در آن تعیین نمایید.

۱۵- با توجه به بیت زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این ملک که بغداد و ری‌اش نام نهادند

الف

نقش دستوری واژه «بغداد» چیست؟

ب

یک ترکیب اضافی در بیت بیابید و بنویسید.

پ

یک پیوند وابسته‌ساز در بیت بیابید و بنویسید.

۱۶- در کدام یک از گزینه‌های زیر «صفت مضاف‌الیه» دیده می‌شود؟

الف) جلد دوم کتاب بینوایان (ب) غرغه بلند آسمانش (ج) چشمه آبی سرد

۱۷- در عبارت «رم پایتخت ایتالیا شهری است قدیمی، دیوارهای قطور و باروهای دودخورده آن به زبان حال بازگو می‌کند که روزگاری از فراز همین برج‌ها، فرمان به سواحل دریای سیاه داده می‌شده» موارد خواسته‌شده را بیابید.

الف

بدل:

ب معطوف:

۱۸ - در هر یک از گروه‌های اسمی زیر، نوع وابسته و وابسته را تعیین نمایید.

الف) هفت فرسخ راه (ب) دامنه کوه‌های شمالی

۱۹ - نقش دستوری کلمات مشخص شده را در مقابل آنها بنویسید.

الف

دسته‌گلی تازه در کنار بنایی یادبود نهاده بودند.

ب

نقاش و طراح، همان توصیفات ویکتور هوگو را نقاشی کرده‌اند.

پ

آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند

ت

خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این ملک که بغداد و ری‌اش نام نهادند

۲۰ - نوع «وابسته» و «وابسته وابسته» را در گروه‌های اسمی مشخص شده، بنویسید.

الف

باید از یک تجارتخانه معتبر به تهران حواله گرفت.

ب

آدمی به هر جا می‌رود، گمان می‌کند به غایت‌القصوای مقصود خود رسیده است.

پ

متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است.

۲۱ - مجاز را در موارد زیر بیابید و معنای مجازی هر یک را بنویسید.

الف

آیین طریق از نفس پیر مغان یافت آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند

ب

یک روز دنیایی به روم چشم داشت.

پ

متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است.

۲۲ - بخش مشخص شده در عبارت زیر چه آرایه ادبی می‌آفریند؟

الف

متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده تا چه حد بوده است.

۲۳ - آرایه ادبی درست را از داخل کمانک انتخاب کنید.

الف

آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند (تضمین - تلمیح)

۲۴ - در بیت

«کاووس کیانی که کی‌اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ کی‌اش نام نهادند؟»

آرایه ادبی جناس همسان (تام) را نشان دهید.

۲۵ - آرایه مناسب هر بیت را از جدول زیر انتخاب کنید. (یک آرایه اضافی است.)

استعاره	الف) دل گرمی و دم‌سردی ما بود که گاهی	مردادمه و گاه دی‌اش نام نهادند
ایهام	ب) ای جویبار جاری! زین سایه برگ مگریز	کاین گونه فرصت از کف دادند بی‌شماران
تشبیه	ج) تو قلب فسرده زمینی	از درد، ورم نموده یک چند
متناقض‌نما	د) در پیشگاه اهل خرد نیست محترم	هر کس که فکر جامعه را محترم نداشت
مجاز		

۲۶ - جای خالی را با واژه‌های مناسب پر کنید.

الف

در جمله «با راه آهن به بروکسل، پایتخت بلژیک می‌رفتیم»، واژه مشخص شده آرایه دارد.

۲۷ - قسمت مشخص شده در هر عبارت بیانگر کدام آرایه ادبی است؟

الف

از بیم عقرب جزاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.

۲۸ - در هریک از موارد زیر، آرایه درست را از کمانک مقابل آن، انتخاب کنید.

الف

صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند (تشخیص / تضمین)

۲۹ - مراد از «سر پر زدن» در عبارت «به قول بیرجندی‌ها در این دو شهر، تنها، یک سرپری زدیم» چیست؟

۳۰ - بیت «راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود»، چه مفهوم مشترکی با نوشته زیر دارد؟

«آخرین چراغ امپراتوری روم را موسولینی روشن کرد که چند صبحی تا حبشه و قلب آفریقا نیز پیش راند اما همه می‌دانیم که دولت مستعجل بود.»

۳۱ - مفهوم نهایی عبارت زیر را بنویسید.

«متوجه شدم که قدرت قلم این نویسنده، تا چه حد بوده است که فرهنگ و تمدن فرانسوی را حتی در دل دهات دورافتاده ایران مثل پاریز، هم فرا برده است. کاری که نه سپاه ناپلئون می‌توانست بکند و نه نیروی شارلمانی و نه سخنرانی‌های دوگل.»

۳۲ - عبارت زیر، یادآور کدام مثل است؟

«از بیم عقرب جزاره دموکراسی قرن بیستم، ناچار شده به مار غاشیه حکومت سرهنگ‌ها پناه ببرد.»

۳۳ - مفهوم کلی هر بیت را مقابل آن در جدول بنویسید.

بیت	مفهوم کلی
صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب	
تا شد تهی از خویش و نی‌اش نام نهادند	
آیین طریق از نفس پیر مغان یافت	
آن خضر که فرخنده‌پی‌اش نام نهادند	

۳۴ - عبارت زیر یادآور کدام ضرب‌المثل است؟

یک روز دنیایی به روم چشم داشت و از آن چشم می‌زد اما امروز به جای همه آن حرف‌ها وقتی اعتصاب کارگران فقیر ماهیگیر و کشتی‌ساز ایتالیا را می‌بینیم ...

قلمرو فکری

۳۵ - ابیات زیر بر کدام مفهوم عرفانی یکسان تأکید دارند؟

در مکتب حقایق پیش ادیب عشق / هان ای پسر، بکوش که روزی پدر شوی

آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی‌اش نام نهادند

۳۶ - نویسنده در عبارت زیر، به فرمان‌برداری ساکنان «کرانه‌های فرات» از کدام حکومت اشاره می‌کند؟

«کرانه‌های فرات، خط از کرانه رود تیسر می‌خواندند.»

۳۷ - در بیت زیر، بر چه مفهومی تأکید شده است؟

الف) جامه‌ای کاو نشود غرقه به خون بهر وطن بدر آن جامه که ننگ تن و کم از کفن است

ب) کاووس کسانی که کی‌اش نام نهادند کی بود؟ کجا بود؟ و کی‌اش نام نهادند؟

۳۸- با توجه به ستون «الف»، مفهوم مناسب هر بیت در ستون «ب» را مشخص کنید (در ستون ب یک مورد اضافی است).

ستون الف	ستون ب
الف) گفت: «می باید تو را تا خانه قاضی برم» / گفت: «رو، صبح آی، قاضی نیمه شب بیدار نیست»	۱- برتری عشق بر عقل
ب) خانه ای کاو شود از دست اجانب آباد / ز اشک ویران گنش آن خانه که بیت الحزن است	۲- ناپایداری حکومت ها
ج) سودای عشق از زیر کی جهان بهتر ارزد و دیوانگی عشق بر همه عقل ها افزون آید.	۳- تقدس عشق
د) راستی خاتم فیروزه بواسحاقی / خوش درخشید ولی دولت مستعجل بود	۴- فساد و غفلت حاکمان
	۵- بیگانه ستیزی

۳۹- در بیت های زیر کدام مفهوم به طور مشترک بیان شده است؟

الف) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

ب) همتم بدرقه راه کن ای طایر قدس / که دراز است ره مقصد و من نوسفرم

۱) ضرورت داشتن پیر و مرشد / ۲) ضرورت پیروی کردن و تقلید

۴۰- با توجه به جمله زیر، چه عاملی امپراتوری های بزرگ را از بین برده است؟

«امپراتوری های بزرگ هم، مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند.»

۴۱- معنی عبارت زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

امپراتوری های بزرگ هم مانند آدم های ثروتمند، معمولاً از سوء هاضمه می میرند.

۴۲- معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

چه استبدادی دارد که روزی خاطراتی از سفر ماه هم بنویسم!

۴۳- «ضرورت توکل به مرشد و مراد» از مفهوم کدام بیت برمی آید؟

الف) در عالم پیر، هر کجا برنایی است / عاشق بادا که عشق خوش سودایی است

ب) آیین طریق از نفس پیر مغان یافت / آن خضر که فرخنده پی اش نام نهادند

۴۴- معنی هریک از ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

کرانه های فرات، خط از کرانه رود تiber می خواندند.

۴۵- معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) بچه ها هم از دست آن ذله شده بودند.

ب) پر اندیشه شد جان کاووس کی

ج) خوان نعمت بی دریغش همه جا کشیده.

د) بفکن ز پی این اساس تزویر

ه) محرم این هوش جز بی هوش نیست

و) هنگام چریغ آفتاب در کنار قنات حسنی در شهر سیرجان اتراق می کردیم.

ز) محتاج به تذکار نیست که ایشان در خوراک هم سر سوزنی قصور را جایز نمی شمردند.

ح) چون بود کاکلیم ما را شاه نیست؟ / بیش از این بی شاه بودن راه نیست

۴۶- عبارات و اشعار زیر را به نثر روان معنی کنید.

الف

آدمی به هر جا می رود گمان می کند به غایت القصوای مقصود خود رسیده است.

ب

خاکی است که رنگین شده از خون ضعیفان این ملک که بغداد و ری اش نام نهادند.

پ

چون طاعتی پیدا گردد، بر مرکب اخلاص نشینم.

۴۷ - معنی و مفهوم قسمت‌های مشخص شده اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

به قول بیرجندی‌ها، در این دو شهر تنها یک «سرپری» زدیم.

۴۸ - در بیت:

صد تیغ جفا بر سر و تن دید یکی چوب
تا شد تھی از خویش و نی‌اش نام نهادند

الف) منظور از «جفا دیدن» چیست؟

ب) چه مفهومی از این بیت دریافت می‌شود؟

۴۹ - در عبارات زیر، جاهای خالی را به‌درستی، پُر کنید.

الف

کتاب «بینوایان» اثر است.

۱- در کدام گزینه غلط املایی وجود ندارد؟

- (الف) سقف خمیده و مهذب، طی کردن و پیمودن، تحریر و نوشتن، امان و آتن
(ب) محوطه و حیاط، طلب فاتحه، غایت القصوای مقصود، نمط و بساط شطرنج
۲- در هریک از موارد زیر، املای یک واژه نادرست است؛ آن را بیابید و درست آن را بنویسید.

الف

پس از عزیمت رضاشاه، همه تبعیدی‌ها رها شدند و به ایل و اشیره بازگشتند.

۳- نوع «وابسته وابسته» را در گروه‌های اسمی زیر تعیین کنید.

(الف) اسیر این جهان (ب) هفت فرسخ راه

۴- در هریک از گروه‌های اسمی زیر، نوع وابسته وابسته مشخص شده را تعیین کنید.

الف

رنگ سبز چمنی

۵- نوع هر یک از وابسته‌های وابسته را در گروه‌های اسمی زیر، بنویسید.

الف

هوای نسبتاً پاک

ب

سموم سرد این عقل

پ

بانک اعتبارات ایران

۶- معنی و مفهوم قسمت‌های مشخص شده اشعار و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

با این نسیم سحرخیز، برخیز اگر جان سپردیم در باغ می‌ماند ای دوست، گل یادگار من و تو

۷- در نوشته زیر، مفهوم کنایی قسمت‌های مشخص شده را، به ترتیب، بنویسید.

«بعد از حکیم اسرار، همه چشم‌ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم نگاه دارد.»

۸- معنی هریک از واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

آسمان، تفرجگاه مردم کویر است.

۹- با توجه به عبارت «خسته از نشئه خوب و پاک آن «اسرا» در بستر خویش به خواب رفتم»، کدام یک از معانی زیر از واژه «نشئه» دریافت نمی‌شود؟

(الف) حالت سرخوشی (ب) کیفوری (ج) سرمستی (د) شیدایی

قلمرو زبانی (۷ نمره)

۱۰- معنای واژه‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

در چهار سالگی پشت قاش زین نشستم.

۱۱- معنای واژگان مشخص شده را بنویسید.

الف

به نظاره آسمان رفته بودم.

ب

آن همه زیبایی‌ها و لذت‌ها و نشئه‌های سرشار.

پ

سموم سرد این عقل بی‌درد.

ت

خسته از نشئه خوب و پاک آن «اسرا» در بستر خویش به خواب رفتم.

ث

زین و برگ را بر گرده کهر و گرنده نهادند.

۱۲- در هر کدام از عبارت‌های زیر یک غلط املایی بیابید و شکل صحیح آن را بنویسید.

(الف) یکی از صاحب‌دلان سر به جیب مراقبت فرو برده بود و در بهر مکاشفت مستغرق شده.

(ب) آواز پر جبریل در زیر غرغه بلند آسمانش به گوش می‌رسد و هر سخره سنگش آیات وحی را بر لب دارد.

(ج) همه به هم ذل زدیم و در میان بهت و حیرت اسیر بعضی، همراه با حاجی با صدای بلندی از ته دل خندیدیم.

۱۳- در هر عبارت یک نادرستی املایی وجود دارد، درست آن را بنویسید.

الف

غرق در این دریای سبزه معلقی که بر آن مرغان الماس پر، ستارگان زیبا و خاموش، تک‌تک از غیب سر می‌زنند.

۱۴- با توجه به معنی، واژه درست را انتخاب کنید.

الف

روز و شب با فخر و (مباحات - مباحات) به تصدیق می‌نگریست.

۱۵- در کدام گزینه یک یا تعدادی از واژه‌ها نادرستی املایی دارد؟ تصحیح کنید.

(۱) قاش زین - دل از عزا درآوردن - اتافک محصور - حیاط خانه - ترقی و انتصاب

(۲) پر زرق و برق - رفتگر شهرداری - حدّ و حصر - غصه خوردن - بساط تهویه

(۳) مباحات - عظیمت و رفتن - ایل و عشیره - چشمه ضلال - ایل و تبار

(۴) مواهب خداداد - بطالت - حقوق قضایی - عدلیه - آب جیحون

۱۶- در گروه کلمات زیر دو مورد نادرستی املایی وجود دارد، شکل صحیح آنها را بنویسید.

«شرزه شیر ارقند، طیلسان آبی مدیرانه، بهار حیات علمی و اجتماعی، طفیلی و سربار، علف و خار، مسطور و پوشیده»

۱۷- در گروه کلمات زیر ۴ غلط املایی وجود دارد. آنها را بیابید و صحیح هر یک را بنویسید.

«آب زلال- قاضی عادل- عزیمت خوان- حیاط محقر- اسرار هستی- سخره کویر- عطر الهام- باران غیبی- تالو خورشید- قندیل پروین- نشعه معنوی-

سموم سرد- گشت و گذار- مضمون شعر- اذان باد- بساط حلوا- حدّ و حصر- معمور شهربانی- قاب دیوار»

۱۸- در جمله زیر، نوع «وابسته وابسته» را بنویسید و نمودار پیکانی آن را رسم کنید.

«نگاه‌های مردم آسفالت‌نشین، آن را کهکشان می‌بیند.»

۱۹- نوع وابسته وابسته را در بیت مقابل بنویسید. «ای مرغ سحر، عشق ز پروانه بیاموز / کان سوخته را جان شد و آواز نیامد»

۲۰- نوع وابسته وابسته را در هریک از موارد زیر تعیین کنید.

(الف) متوجه شدم که قدرت قلم نویسنده تا چه حد بوده است.

(ب) اینجا می‌توان چند حلقه چاه عمیق زد.

۲۱- در نمونه‌های زیر، نوع وابسته وابسته مشخص شده را بنویسید.

(الف) برنامه کدام سفر؟ (ب) دوست بسیار مهربان

۲۲- با توجه به نوشته زیر، به پرسش‌ها پاسخ دهید.

«برف کوه هنوز آب نشده است. گل و گیاه، پشم گوسفندان را رنگین کرده است. نامه برادر با من همان کرد که شعر و چنگ رودکی با امیر سامانی.»

الف

ساختار دستوری کدام جمله مطابق با الگوی «نهاد + مفعول + مسند + فعل» است؟

ب

نوع «واو»، بین واژه‌های «شعر و چنگ» ربط است یا عطف؟

پ

زمان فعل «نشده است»، ماضی نقلی است یا التزامی؟

ت

در این عبارت، حذف فعل به قرینه لفظی است یا معنوی؟

۲۳- با توجه به متن زیر به سؤالات پاسخ دهید.

«شگفتا که نگاه‌های لوکس مردم آسفالت‌نشین شهر، آن را کهکشان می‌بیند.»

(الف) کدام واژه «مسند» است؟

(ب) یک «صفت مضاف‌الیه» مشخص کنید.

(ج) جمله وابسته (پیرو) کدام است؟

۲۴ - در گروه اسمی زیر:

«این بروز محبت و دل‌بستگی غیرمترقبه هرگز دیده و نشنیده» نوع دومین وابسته وابسته را بنویسید.

۲۵ - نمودار پیکانی گروه‌های اسمی زیر را بکشید.

الف

یک جو غیرت

ب

شال‌گردن سبز تیره

۲۶ - کدام نوع «وابسته وابسته» در عبارت زیر، دیده می‌شود، بنویسید.

«بر بالای آن با خط بسیار روشن نوشته شده بود.»

۲۷ - از بین چهار بخش مشخص شده در متن زیر، نقش‌های تبعی «معطوف» و «بدل» را بیابید.

تایستان وصال، نوازشگر می‌آمد و ما را از غربت زندان شهر به میهن آزاد و دامن‌گسترمان، کویر می‌برد ... در کویر گویی به مرز عالم دیگر نزدیکیم. آسمان، تفرجگاه مردم کویر است.

۲۸ - در عبارت زیر نوع «و» مشخص شده را بنویسید.

همه چشم‌ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم و چراغ علم و فلسفه و کلام را او که جانشین شایسته وی بود، روشن نگاه دارد.

۲۹ - در عبارت زیر دو مورد «وابسته وابسته» بیابید و نوع آنها را مشخص کنید.

چون من در آن حضرت رسم و تاب آفتاب آن جمال بر من زند، مرا از خود یاد نیاید.

۳۰ - مفهوم کنایی بخش‌های مشخص شده را بنویسید.

الف

دیدارها همه بر خاک و سخن‌ها همه از خاک!

۳۱ - کدام آرایه نادرست است؟

الف) زندگی شیرین را از سرگرفتند: (حس آمیزی)

ب) کوه‌های مرتفع در آغوششان کشید: (تشبیه)

پ) دامن معطر چمن‌ها: (استعاره)

ت) چشمه‌های زلال در انتظارشان بود: (تشخیص)

۳۲ - متن‌های زیر، بر چه مفهوم مشترکی تأکید دارند؟

«در کف‌ها کاسه زیبایی / بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو جای دگر / ره می‌بر با پای دگر»

«آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد.»

۳۳ - از مقایسه سروده سهراب سپهری با نوشته زیر، چه مفهوم مشترکی دریافت می‌شود؟

* «من نماز را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نماز را پی تکبیر الاحرام علف می‌خوانم»

* «در کویر خدا حضور دارد... و حتی درختش، غارش، کوهش، هر صخره سنگش و سنگریزه‌اش آیات وحی را بر لب دارد.»

۳۴ - عبارت «شاهین تیزبال افق‌ها بودم. زنبور طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.» یادآور کدام «ضرب‌المثل» فارسی است؟

۳۵ - مضمون کلی هر سروده زیر، از سهراب سپهری، با کدام بخش از متن درس «کویر» ارتباط دارد؟

الف) در کف‌ها کاسه زیبایی، / بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می‌بر با پای دگر.

ب) من نماز را وقتی می‌خوانم / که اذانش را باد گفته باشد سر گلدسته سرو / من نماز را پی تکبیر الاحرام علف می‌خوانم / پی‌قد قامت موج

۳۶ - نویسنده در متن زیر به ترتیب در سرزنش و توصیف چه موضوعاتی سخن می‌گوید؟

«آن باغ پر از گل‌های رنگین و معطر شعر و خیال و الهام و احساس در سموم سرد این عقل بی‌درد و بی‌دل پژمرد و صفای اهورایی آن‌همه زیبایی‌ها که درونم

را پر از خدا می‌کرد، به این علم عددبین مصلحت‌اندیش آلود.»

۳۷ - مقصود از «امام راستین» در درس «کویر» چه کسی است؟

۳۸ - معنی عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

مزینان را بر انگاره عشق‌آبادش ساخته‌اند و هنوز بر همان مهر و نشان است که بود.

۳۹ - با توجه به سروده «در کف‌ها کاسه زیبایی / بر لب‌ها تلخی دانایی / شهر تو در جای دگر / ره می‌بر با پای دگر» چرا شاعر دانایی را نکوهش می‌کند؟

۴۰ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

از شنیدن اسم شهر، قند در دلم آب می‌شد.

۴۱ - معنی ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف

پامان به ده باز نشده بود و در شهر دست و پا گیر نشده بودیم.

۴۲ - عبارت «ناله‌های گریه‌آلود آن روح دردمند و تنها را می‌شنوم، ناله‌های آن امام راستین و بزرگم را که همچون این شیعه گمنام و غریبش، در کنار آن مدینه پلید و در قلب آن کویر بی‌فریاد، سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست» یادآور کدام موضوع مشهور است؟

۴۳ - با توجه به متن درس «بوی جوی مولیان»، مفهوم مشترک «آب جیحون فرونشست و ریگ آموی پرنیان شد» چیست؟

۴۴ - معنای ابیات و عبارات زیر را به نثر روان بنویسید.

الف) عشق به همه جایی مأوا نکند. (۲۵/۵ نمره)

ب) در غم ما روزها بی‌گاه شد (۲۵/۵ نمره)

ج) باز اعراض فرماید. بار دیگرش به تضرع و زاری بخواند. (۵/۵ نمره)

د) دیدارها همه بر خاک و سخن‌ها همه از خاک. (۵/۵ نمره)

ه) در عشق قدم نهادن کسی را مسلم شود که با خود نباشد و ترک خود بکند. (۵/۵ نمره)

و) پس از عزیمت رضا شاه که قبلاً رضاخان بود و بعداً هم رضاخان شد. (۵/۵ نمره)

ز) ای مشت زمین بر آسمان شو بر وی بنواز ضربتی چند (۵/۵ نمره)

ح) با آنکه جیب و جام من از مال و می تهی است ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت (۵/۵ نمره)

ط) از بهر تو صد بار ملامت بکشم گر بشکنم این عهد، غرامت بکشم (۵/۵ نمره)

۴۵ - در عبارت: «بعد از حکیم اسرار، همه چشم‌ها به او بود که حوزه حکمت را او گرم و چراغ علم و فلسفه و کلام را روشن نگاه دارد.»

الف

منظور از «چشم‌ها به او بود» چیست؟

۴۶ - به سؤالات زیر پاسخ دهید.

الف

با توجه به عبارت «شاهین تیزبال افق‌ها بودم. زنبوری طفیلی شدم و به کنجی پناه بردم.» چه چیزی باعث رنجش نویسنده شده است؟

۴۷ - در هریک از عبارت‌های زیر منظور از بخش مشخص شده، چیست؟

الف

قندیل زیبای پروین سر زد و آن جاذبه روشن و خیال‌انگیزی که گویی یک‌راست به ابدیت می‌پیوندد.

۴۸ - نام آفرینندگان آثاری را که نویسنده آنها نادرست ذکر شده، بنویسید.

«بخارای من، ایل من: محمد بهمن‌بیگی / تذکره‌الاولیا: عطار / تمهیدات: شهاب‌الدین سهروردی / قصه شیرین فرهاد: نظامی»

۴۹ - کتاب «کویر» اثر دکتر علی شریعتی، سفرنامه است یا حسب حال؟

۵۰ - درستی یا نادرستی عبارات زیر را مشخص کنید.

الف

کتاب «بخارای من ایل من» نوشته «احمد عربلو» است.